

Det är de fattigaste nepaleserna som får betala det högsta priset efter jordbävningen.

Jyamrung är till stor del jänmad med marken och inte många byggnader återstår.

Vardagslivet går vidare samtidigt som chocken hänger kvar över byarna på landsbygden.

Byggarbetarna från Katmandu river och bygger nytt i Jyamrung.

FOTO: JONAS GRATZER

Byggarbetarna sätter upp tillfälliga bambupålar som de lägger plåttaken över. Det gäller att snabbt bygga hus innan monsunen startar.

Den nepalesiska landsbygden drabbades hårdast av jordbävningen. På många håll saknar befolkningen tak över huvudet, och kommunikationerna har slagits ut. Hoppet står till eldsjälarna som ska bygga upp landet igen.

Återuppbyggnaden har börjat i Nepal

– Vi borde promenera, det går fortare än det här, klagör Ram Sapkota i den fyrhjulsdrivna jeepen som parerar hålen i det som påminner om en grusväg.

Det har gått en vecka sedan skalvet och jeepen åker genom Dhading-distriktet vars byar i många fall jämnades med marken. Efter att ha lämnat bilen fortsätter Rams grupp till fots – flera kilometer på en stig – som så småningom leder till byn Jyamrung. Omgivningarna hade vid andra omständigheter varit storslagna; Netrawotifloden som forsar genom det bördiga landskapet bestående av majsodlingar, grönsaksfält, och skogsklädda bergssidor. Detta är Rams hemby, som nu är nästintill jänmad med marken.

– Det är alltid de fattigaste som drabbas hårdast. De har inte valt att bo här, och ändå klagar de inte – trots att de inte har några hem kvar, berättar Ram.

Han var med och startade den svenska ideella föreningen Tuki Nepal för tio år sedan, som bland annat har byggt byns skola. Nu har delar av vägarna och taket på skolbyggnaden rasat in. Eftersom jordbävningen inträffade

vid lunchtid på en lördag var inga av de 130 barnen i skolan, och merparten av invånarna var ute på fälten och arbetade.

– Tänk vad som hade hänt om skalvet inträffat på en veckodag eller mitt i natten, säger Ram och tittar bort mot högarna av bråte med plankor, sten och grus – som tidigare var familjens hus.

– Min pappa byggde det huset. Även den ekonomiska katastrofen för landet börjar kännas av. Ram har en resebyrå som specialiserar sig på trekking i Himalaya, och den har precis som många andra företag drabbats hårt.

– **Alla vandringsturister** har avbeställt sina resor. Det beror på att media enbart visar katastrofsidan av jordbävningen och skrämmer iväg turister, säger Ram som tror att det kommer ta minst ett år innan turismen tar fart igen.

Isoleringen av byarna och den bräckliga infrastrukturen gör det svårt att nå ut med material för att bygga upp husen igen. Men det hindrar inte Ram

Ram Sapkota är trött, men det hindrar inte honom att bygga upp sin hemby igen.

och ett team av fyra byggnadsarbetare från Katmandu – som har tagit med sig verktyg till Jyamrung. Tält och presenningar ska bytas ut mot bambupålar med plåttak. Bambu växer vilt in till byn och rostiga plåttak som dras fram ur bråten läggs på de temporära husen. För att husen ska klara nästa jordbävning krävs emellertid ännu starkare stommar. Tidigare väggar som bestod av sten och grus ska så småningom bytas ut mot ett järnskelett. Då rasar inte taket in och invånar-

na kan själva mura väggarna efterhand. Hari Krishna Shrestha leder teamet av byggnadsarbetare, men trots sin 25-åriga erfarenhet i byggsektorn har han aldrig arbetat i naturkatastrofer förut.

– Vi behöver tåligt material och expertis från utlandet, säger Hari och visar upp bultarna som teamet använder.

– De här räcker inte – vi behöver kraftigare bultar.

För ett fattigt land som Nepal är det svårt att investera i samma slags skydd som till exempel skalvdrabbade Japan – ett land som satsar på säkra byggnader.

– Japans teknik är för dyr. Nepal behöver billig teknik, annat har vi inte råd med!

För fyra år sedan fick Jyamrung el för första gången när svenska företaget Holtab anlade ett mikrovattenkraftverk i en älv som rinner ner för bergssidorna genom byn.

Jordbävningen förde med sig många jordskred; ett har rivit ner fyra elstolpar, och nu är fotogenlampor den en-

Alla vandringsturister har avbeställt sina resor. Det beror på att media enbart visar katastrofsidan av jordbävningen och skrämmer iväg turister. Ram Sapkota

da ljuskällan i byn – efter att solen gått ner. Eftersom vattenkraftverkets turbin fortfarande genererar el är det många lokalbor som kommer hit för att utnyttja den.

– De vill ladda sina mobiler här, förklarar Karna Dhunya, som är kraftverkets eloperatör, och drar ut några telefoner från uttagen för att ladda nästa hög på tur.

Sedan elen kom till byn har livet förändrats totalt. Nu behöver ingen vara beroende av solens upp- och nedgång som tidigare, och kan därmed arbeta fler timmar på fälten.

Före skalvet hade många hus solpaneler på taken – som tillsammans med vattenkraften gjorde Jyamrung självförsörjande på el.

– De återkommande elavbrotten på det nationella elnätet påverkade inte oss, fortsätter Karna Dhunya.

Ram hoppas att fotogenlamporna är tillfälliga och att elen snart är tillbaka.

– Vi ska se till att elledningarna snart är på plats igen så att vi kan kommunicera med världen utanför.

Johan Augustin

Riset för flyttas från ett hus som ska rivras i Jyamrung.

Med hjälp av bambupålar river byggteamet husen för att sedan kunna börja bygga nya.

Bakgrund

Lördag 25 april inträffade jordbävningen som mätte 7,8 på Richterskalan. Epicentrum låg i bergiga Gorkhadistriktet fyra timmar väster om Katmandu. Omkring 8000 är döda, en siffra som beräknas stiga, och dubbelt så många är skadade. Infrastrukturen i Nepal är en av Asiens mest eftersatta och många byar är väldigt svåråtkomliga. Med en BNP på cirka 1000 dollar per person har många inte råd till ordentliga hus och använder material som är lättillgängliga och osäkra. Hela landets BNP är 20 miljarder dollar, samtidigt som skadorna uppges kosta minst halva BNP. 300 000 hus är totalförstörda och nästan lika många är skadade. FN uppger att ytterligare 415 miljoner dollar behövs till humanitär hjälp, men bara en bråkdel har kommit in.

Bli jordbävningsfadder

Nepal och byn Jyamrung kommer att behöva hjälp lång tid framöver för att bygga upp allt som blivit förstört. Dessutom gäller det att bygga jordbävnings säkra hus. Den som vill hjälpa till kan bli jordbävningsfadder för organisationen Tuki Nepal för att stödja uppbyggnadsarbetet långsiktigt.

Mer information: www.tukinepal.org/